

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.042/2015/6.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Dr. Borókai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Borókai László ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Tóth Szilvia Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Tóth Szilvia ügyvéd által képviselt alperes ellen a Veszprémi Törvényszéken 1.G.40.076/2011. számon folyamatban volt és a Győri Ítéltábla Gf.II.20.385/2012/48. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint az alperes 1996. február 26-án alakult a felperes többségi befolyást biztosító, valamint a felperes egyes tagjai és alkalmazottai tagságával. Az alperes tevékenységének finanszírozása céljából a peres felek 1997-től évente határozatlan idejű együttműködési szerződéseket kötöttek, melyben a felperes az alperes számára kölcsön nyújtását vállalta. E szerződések szerint a kölcsönért az alperes külön megállapodásban foglalt kamatot és kezelési költséget tartozott megfizetni, mely megállapodás végül nem jött létre. A kölcsönszerződések azonos szövegű 1/c. pontjának második mondata szerint a kölcsöntörlesztés határideje mindig az adott év december 31. napja volt.

2007-ben az alperes tagja és a felperes igazgatóságának egyik tagja ajánlatot tett a felperesnek a felperes tulajdonában álló alperesi üzletrész megvásárlására. 2007. május 17-én a felek között szerződés jött létre, melynek 1. pontjában rögzítették, hogy a felperest megillető alperesi üzletrész átruházásához a felperes igazgatósága hozzájárul, amennyiben 2007. május 21-éig a felperes az alperessel szemben fennálló 77.280.769 Ft kölcsön és 10.188.793 Ft lízingdíj követelése kifizetésre kerül. Ugyanezen a napon a felperes mint eladó és a felperes igazgatósági tagja mint vevő között a felperes üzletrészára adásvételi szerződés jött létre.

A felperes a megismételt eljárás során módosított keresetében 42.668.386 Ft lejárt ügyleti és késedelmi kamat, 4.019.460 Ft kártérítés és ezen összegek után járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A lejárt ügyleti és késedelmi kamat utáni követelését a 2002. június 15. - 2007. május 22. között az alperesnek nyújtott kölcsönösszegek után számította fel. Azzal érvelt, hogy piaci viszonyok között az ügyleti kamat a jegybanki kamat 4-6 %-kal növelt összegének, a késedelmi kamat a jegybanki alapkamat kétszeresének, illetve a jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegének felel meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 42.668.386 Ft tőke, valamint annak 2007. július 1-jétől járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megítélése szerint a kölcsönök után a felperest a Ptk. 232. § (2) bekezdése alapján szerződési kikötés hiányában is megillette ügyleti kamat. Ugyancsak megillette késedelmi kamat, figyelemmel a kölcsönszerződés 1/c. pontjában írtakra. Az ügyleti kamat mértékének megállapításánál abból indult ki, hogy a felperes többségi befolyása alatt működő alperes részére a hitelező felperes a pénzügyi kamatnál kedvezőbb kamatozású kölcsönt nyújtott. Az igazságügyi szakértő véleményét elfogadva a lejárt ügyleti és késedelmi kamat összegét a jogszabályi, illetve jegybanki alapkamat mértékénél 1,5-1,5 %-kal alacsonyabb kamatlábbal számolta. Ez

alapján a felperest lejárt ügyleti kamatként 25.597.621 Ft, lejárt késedelmi kamatként 17.070.765 Ft, összesen 42.668.386 Ft illetve meg.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét 7.365.941 Ft-ra és annak az elsőfokú ítéletben írt kamataira leszállította; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: az üzletész adásvételi szerződés 4. pontja, valamint a perbeli bizonyítékok együttes értelmezése alapján nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy a felperes a peresített kamatköveteléséről lemondott volna. Ezért a peres felek közötti elszámolásnál helye volt az ügyleti- és késedelmi kamat mértéke tekintetében szakértői bizonyítás lefolytatásának.

A másodfokú bíróság eljárása során megkísérelte az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény fogyatékoságának orvoslását, annak kiegészítését. Az igazságügyi szakértő kiegészítő szakvéleményében a másodfokú bíróság felhívása ellenére nem válaszolt az átlagos, pénzügyi ügyleti- és késedelmi kamat mértékének meghatározására irányuló kérdésre, ezért a másodfokú bíróság ezt a szakvéleményt a bizonyítékok köréből mellőzte, egyúttal - az alperes bizonyítási indítványára - a szakkérdés megválaszolására másik szakértőt rendelt ki.

Az új igazságügyi könyvszakértői vélemény a perbeli időszakban a felek közötti jogviszonyra irányadó kamatot 6 havi BUBOR értékében határozta meg, melyet 1 % kamatrésszel növelt. Ebből kiindulva az 5 éves időszakban az átlagos ügyleti kamatot 10,33 % - 8,98 % mértékben, míg annak 20%-át 2,066 % - 1,796 %-ban állapította meg. A perbeli felek nyilvántartásainak eltéréséből adódóan a lejárt, 20%-ra csökkentett mértékű ügyleti kamatot 7.365.941 Ft - 7.365.646 Ft-ban állapította meg. Az igazságügyi szakértő véleményében kifejtette azt is: az alperesnek nem volt olyan számvitelileg kimutatott, lejárt törlesztési kötelezettsége, amelyet nem teljesített, ezért nem esett késedelembe.

A másodfokú bíróság az általa kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét aggálymentes állásfoglalásnak tekintette és ítéletképzése alapjául elfogadta. A peres feleknek a szakvéleményre előterjesztett észrevételeit is figyelembe véve nem észlelt olyan hiányosságot, amelynek további orvoslására a Pp. 182. § (3) bekezdése szerint a szakértői bizonyítás kiegészítésének lett volna helye. A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy szükségtelennek tartotta a felperes indítványára a két igazságügyi szakértő együttes meghallgatását, tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő véleménye nem volt alkalmas a perbeli szakkérdés elbírálására, míg a másodfokú eljárásban kirendelt szakértő véleménye nem szenvedett fogyatékoságban.

A másodfokú bíróság rögzítette: a szoros tagsági-termelési- és pénzügyi jogviszonyban az alperes alappal számíthatott arra, hogy a részére nyújtott finanszírozási kölcsön után a pénzpiaci kamatnál lényegesen alacsonyabb mértékű üzleti kamatot kell fizetnie. Az erre vonatkozó konkrét megállapodás hiányában a másodfokú bíróság az általa kirendelt igazságügyi szakértő által kimunkált lejárt ügyleti kamatmértékek közül az általa meghatározott átlagos ügyleti kamat ötödrészét jelentő lejárt ügyleti kamatot tekintette irányadónak, melynek összege a felperes nyilvántartásai alapján 7.365.941 Ft. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a késedelmi kamatot azért nem találta felszámíthatónak, mivel az a pénztartozásnak csak abban az esetben objektív következménye, ha a kötelezett - a teljesítési idő eredménytelen eltelte miatt - késedelembe esett, illetve a jogosult felszólítására nem teljesített. Ez utóbbiak hiányában az alperes terhére sem a késedelem megállapításának, sem pedig a késedelmi kamat felszámításának nincs helye.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 301. § és 301/A. §-át, a Pp. 183. § (3) bekezdését, (helyesen feltehetőleg 182. § (3) bekezdés) 206 § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését.

Álláspontja szerint a másodfokú eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény aggályos, a másodfokú bíróság nem indokolta meg megfelelően, hogy azt miért tartja az ítélet meghozatala szempontjából aggálytalannak, s ehhez képest miért zárta ki az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértő véleményét a bizonyítékok közül. A másodfokú bíróság nem reagált érdemben az új szakértői véleményre a felperes részéről megfogalmazott észrevételekre sem. A felperes szerint törvénysértő volt a másodfokú bíróság részéről a 20%-os kamatlimit meghatározása is, amellyel szakértői kompetenciát vont saját mérlegelési jogkörébe. Vitatta továbbá azt a szakértői megállapítást is, amely szerint az alperes nem eshetett késedelembe, mert a kölcsöntőke nem vált egyetlen alkalommal sem esedékessé.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az abban foglalt indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

A Kúria utal arra, hogy a Pp. 3. § (4) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének együttes értelmezése alapján a bíróság a felek által előterjesztett bizonyítási indítványokhoz nincs kötve, legkésőbb az ügy érdekében hozott határozatában kell ezzel kapcsolatos

álláspontját megindokolnia. A másodfokú bíróság ennek a kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a jogerős ítélet részletesen tartalmazza azokat az indokokat, amelyek alapján a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek, eredményre vezetőnek a két szakértő együttes meghallgatását.

A Kúria BH2012.179.számú, BH2002.29.számú eseti döntéseiben kifejeződő következetes joggyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére főszabály szerint nincs mód. A BH2013.119.számú eseti döntésben kifejtettek alapján a felülvizsgálati eljárásban nem ad alapot a felülmérlegelésre az sem, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, a Pp. 206.§ (1) bekezdésbe ütközőnek, ha a rendelkezésre álló bizonyítékokból kizárólag a támadott ítélettől eltérő, egyfajta következtetésre lehet jutni. A felperes állításával szemben, a Kúria ilyet nem észlelt.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem vonta el a szakértő hatáskörét, a feltett kérdések megfeleltek a szakértő kirendelésére a Pp. 177. § (1) bekezdésében írt jogszabályi feltételeknek. A 6 havi BUBOR alapul vétele miatt nincs jelentősége azon felperesi aggálynak, hogy nem 8-10 reprezentatív pénzüintézet adataira alapozta a szakértő véleményét. A felperes külön is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság azzal, hogy a kirendelő végzésében 20%-os kamat limitet állapított meg, szakértői kompetenciát mérlegelési jogkörbe vont. Ehhez képest mind a kirendelő végzésből, mind a szakértői véleményből az állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság az ügyleti kamat és annak 20%-os mértékének megállapítását is kérte. Ez utóbbi limitet a jogerős ítéletében azzal indokolta, hogy a peres felek szoros tagsági-, termelési- és pénzügyi jogviszonyában az alperes alappal számíthatott arra, hogy a részére nyújtott finanszírozási kölcsön után a pénzpiaci kamatnál lényegesen alacsonyabb mértékű üzleti kamatot kell fizetnie. Ezt az indokolást a Kúria a Pp. 221. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelőnek találta. A másodfokú bíróság mérlegeléssel megállapított jogi következtetését a felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban a korábban kifejtettekre tekintettel felülmérlegelhetetlennek találta.

A késedelmi kamat tekintetében a Kúria nem osztotta azt a felperesi álláspontot, miszerint az ítélőtábla korábban hozott részítéletében foglaltakhoz kötve lett volna. A kamatkövetelés és járulékai vonatkozásában ugyanis az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak találta e körben, azt hatályon kívül helyezte. A másodfokú eljárásban indokoltan kirendelt új szakértő - kompetenciája keretei között - rögzítette, hogy a peres felek közötti hitelezési jogviszony a folyószámla hitel jellemzőihez hasonlítható. A könyvelési adatok vizsgálata alapján azt

állapította meg, hogy a kölcsöntőke nem vált egyetlen alkalommal sem esedékessé. Ezen megállapítást is figyelembe véve a másodfokú bíróság a Ptk. 298. §-ában, illetve 301. § (1) bekezdésében írtak helyes alkalmazásával mutatott rá, hogy késedelmi kamat felszámításának az adott tényállás mellett nincs helye.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely az ÁFA-t is tartalmazza.

Budapest, 2015. szeptember 22.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró